

Visie & uitgangspunten

*Van IKP naar VIK
Fryslân*

Van IKP (informatieknooppunt) naar VIK Fryslân(veiligheidsinformatieknooppunt)

Inleiding

Informatie, informatievoorziening en informatiegestuurde veiligheid spelen een steeds grotere rol in de samenleving. Veiligheidsregio's en crisispartners hebben informatie nodig om goed te kunnen functioneren. Dit geldt voor het optreden tijdens incidenten en crises. Maar ook bij het terugdringen van risico's en bij het voorbereiden op het operationeel optreden.

De toename in informatiebehoefte en duiding in zowel de koude, lauwe als warme fase in combinatie met een toename in digitale mogelijkheden (zowel techniek als de beschikbaarheid van data) leidt ertoe dat op zowel regionaal als landelijk niveau informatieknooppunten ontstaan. Veiligheidsregio Fryslân (VRF) wil meegaan in deze ontwikkeling en een eigen informatieknooppunt ontwikkelen, waarmee de VRF aansluit op landelijke ontwikkelingen op het gebied van informatie- en data management tijdens en ter voorbereiding op (langdurige) crises.

Deze visie is bedoeld om duidelijkheid en inzicht te geven in wat een informatieknooppunt voor Veiligheidsregio Fryslân betekent en om richting te geven aan het op te zetten informatieknooppunt. In deze visie zijn geen concrete activiteiten opgenomen die deel uitmaken van een informatieknooppunt, deze komen terug in het plan van aanpak.

Aanleiding

Context

De contourennota van het ministerie van Justitie en Veiligheid beschrijft een sterke rol van de informatievoorziening. Mede op grond van de contourennota zijn extra financiële middelen (Brede doeluitkering rampenbestrijding, BDUR) toegekend voor de versterking van crisisbeheersing, de informatiepositie en het inrichten van het landelijke Knooppunt Coördinatie Regio's en Rijk (KCR2).

De evaluatiecommissie van de Wet Veiligheidsregio's geeft aanbevelingen aan de veiligheidsregio's op het gebied van crisisbeheersing en brandweezorg. De commissie benoemt daarbij de informatievoorziening als een belangrijke randvoorwaarde en heeft daarop eind 2020 geadviseerd om toe te werken naar een gemeenschappelijke informatievoorziening in alle fasen van een crisis. Dit is noodzakelijk op regionaal, bovenregionaal en landelijk niveau.

De RCDV heeft dit advies kracht bijgezet en benadrukt in 2022 in de position paper "*op weg naar een toekomstbestendige informatievoorziening*" dat informatievoorziening essentieel is om de aanbevelingen van de commissie voor de veiligheidsregio's te realiseren. Een effectieve samenwerking staat of valt met goede informatievoorziening.

Ook binnen VRF is aandacht voor de ontwikkelingen in informatievoorziening. De VRF heeft in de meerjarenkoers 2023-2026 de ambitie: wij werken informatiegestuurd met betrouwbare data. We ontwikkelen een informatieknooppunt en werken zoveel mogelijk met betrouwbare en kwalitatief hoogwaardige informatie en data.

Knooppunt Coördinatie Regio's en Rijk (KCR2)

Rampen en crises hebben het belang aangetoond van een goede informatiepositie van veiligheidsregio's, plus een goede bovenregionale en landelijke informatiepositie. Dat heeft geleid tot het initiatief van het Knooppunt Coördinatie Regio's en Rijk (KCR2). KCR2 wordt de plek waar alle informatie vanuit Rijk, regio's en crisispartners over risico's samenkomt. 24/7 kan in tijden van crisis een landelijk beeld worden opgesteld en bijgehouden als input voor alle betrokken crisisteams. KCR2 moet klaar staan om in landelijke operationele crisiscoördinatie te voorzien. De regionale informatieknooppunten zijn verbonden aan KCR2, zodat gewerkt kan worden met bovenregionale beelden. De ambitie vanuit de Raad Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV) is dat eind 2024 alle regio's via een regionaal informatieknooppunt aangesloten zijn op het landelijke informatieknooppunt.

Informatieknooppunt Corona en Vluchtelingencrisis

Tijdens de coronacrisis heeft VRF een informatieknooppunt (IKP) ontwikkeld. Het doel van dit IKP was een actueel gedeeld beeld te hebben en te houden rondom het coronavirus. Het IKP had de volgende verantwoordelijkheden; beantwoorden van vragen van gemeenten, overige partners en inwoners, zorgen voor de regionale bijdrage aan de landelijke nalevingsmonitor, verzamelen en verstrekken van informatie voor de regionale crisisteams en het verzorgen van een actueel beeld voor gemeenten en crisispartners. Tijdens de coronacrisis is het informatieknooppunt gepositioneerd als onderdeel van de sectie informatiemanagement van het ROT. Het IKP Corona schaalte steeds meer af, maar is deels nog actief vanwege opvang van Oekraïense vluchtelingen. De behoefte is ontstaan om te ontwikkelen naar informatieknooppunt met een structureel karakter en als informatiemakelaar.

Van IKP naar VIK

Met de verandering van een informatieknooppunt naar een veiligheidsinformatieknooppunt laten we zien dat we bewegen richting een structureel informatieknooppunt, dat niet gericht is op een enkele crisis. Het VIK sluit daarnaast aan op het landelijke informatieknooppunt, KCR2. In dit document wordt hierna enkel nog gesproken over een veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) Fryslân.

Missie en visie

De missie van het VIK Fryslân is om op multidisciplinair niveau de veiligheid te monitoren om de crisisorganisatie, de crisispartners en veiligheidsregio Fryslân te kunnen dienen bij veiligheidsinformatievraagstukken. De monitoring vindt plaats aan de hand van een continu veiligheidsbeeld.

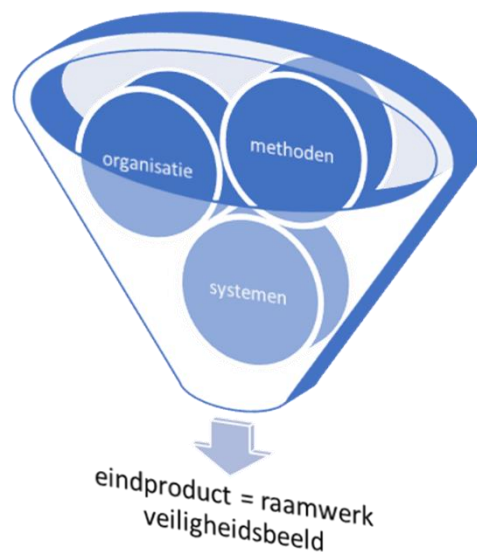
Het VIK is een centraal knooppunt binnen veiligheidsregio Fryslân waar bestaande veiligheidsinformatie van de eigen organisatie en van partners wordt verzameld, geduid en gedeeld. Het regionale knooppunt behoort tot de veiligheidsregio maar sluit aan op het landelijke informatieknooppunt.

Door het VIK ontstaat er een betere informatiepositie dat bijdraagt aan snellere en effectievere oordeel- en besluitvorming wat leidt tot een effectiever optreden van de crisisorganisatie.

Ambitie

Tijdens het derde kwartaal in 2024 is het VIK volledig operationeel, dat 24/7 actief kan zijn. Uiteraard betekent dat niet dat er tot die periode "niks" is. De projectorganisatie gaat aan de slag om het VIK te ontwerpen, op te zetten en houdt zich bezig met de implementatie. Dit gebeurt door de meerwaarde van het VIK te verkennen en leren door te doen. In het derde kwartaal in 2024 wordt het VIK geborgd in de reguliere organisatie in plaats van in de projectorganisatie.

De projectorganisatie VIK levert als eindproduct, en als resultaat, een raamwerk van een veiligheidsbeeld op, waarbij de organisatie, methoden en systemen zijn neergezet (zie afbeelding 2).

Afbeelding 2

Filosofie

We bouwen aan VIK Fryslân dat een lerend vermogen heeft en continu verbetert. Dit doen we stap voor stap. We houden voor ogen: **“groot dromen, klein beginnen”**.

In deze stap voor stap richten we ons bijvoorbeeld eerst op wat het VIK Fryslân voor de crisisorganisatie kan betekenen. Ook houden we daarbij rekening met de verschillende typen informatie en fasen (koud – lauw – warm).

Samenwerking – de 3noord coalitie – KCR2

Het VIK Fryslân dient aangesloten te zijn op het KCR2. Het VIK Fryslân richt zich daarom op:

- het leveren van een regionaal beeld ten behoeve van een bovenregionaal beeld.

Daarnaast ziet het VIK Fryslân voor het KCR2 een rol in:

- het maken van samenwerkingsafspraken met landelijke netwerkpartners, waarbij gedeelde (landelijke en regionale) informatie gebruikt kan worden bij het samenstellen van een regionaal veiligheidsbeeld.

De veiligheidsregio's Fryslân, Drenthe en Groningen (3noord coalitie) “delen” samen de Meldkamer Noord-Nederland, een sterke basis voor samenwerkingsverbanden op diverse thema's.

Vanuit VRF wordt een VIK Fryslân opgezet, maar daarin wordt wel de samenwerking gezocht met de veiligheidsregio's Drenthe en Groningen. Deze samenwerking richt zich op:

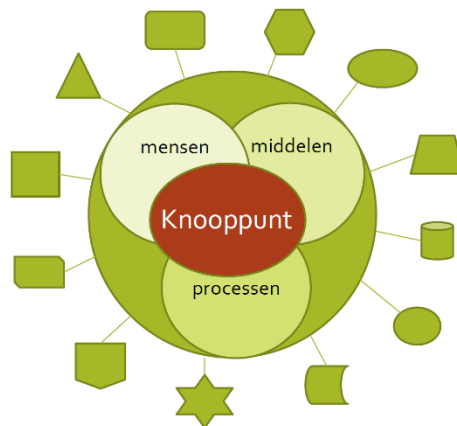
- het verkennen van mogelijkheden voor eenduidige werkwijzen binnen 3noord.
- Het verkennen van mogelijkheden voor eenduidig gebruik van tooling en systemen.

Uitgangspunten VIK Fryslân

De projectorganisatie gaat de komende tijd aan de slag met de vorm en inhoud van een VIK en duidelijk is dat deze nog niet vastomlijnd is. Wel omvat het veiligheidsinformatieknooppunt in elk geval de volgende aspecten en uitgangspunten:

- **IN HET KNOOPPUNT KOMEN MENS, IM-PROCES & TECHNIEK SAMEN:** Het VIK bestaat uit mensen, middelen en processen, zie afbeelding 1.

Afbeelding 1

- **HET IS EEN PLEK WAAR VEILIGHEIDSINFORMATIE WORDT ONTSLOTEN:** In het VIK Fryslân komt informatie over alle veiligheidsaspecten van de veiligheidsregio samen, zowel met betrekking tot risicobeheersing, incidentbestrijding en crisisbeheersing. Het informatieknooppunt kan de gegevens en informatie die het verzamelt, analyseren en duiden om waardevolle inzichten te genereren. Door middel van analyses kan het VIK Fryslân beter begrijpen wat er speelt en kan er beter voorbereid worden op crises en incidenten.
- **DE INFORMATIE KOMT VAN DE EIGEN ORGANISATIE EN VAN PARTNERS:** Het VIK is in staat om gegevens uit verschillende bronnen te verzamelen. Hierbij gaat het om interne gegevens van het knooppunt (en de veiligheidsregio) zelf, maar ook om externe gegevens van partners, het Rijk, belanghebbenden en andere relevante bronnen.
- **DE INFORMATIE BLIJFT BIJ/IS EIGENDOM VAN DE BRONORGANISATIE:** Het VIK zorgt voor een effectieve manier van informatie-uitwisseling en maakt gebruik van de verschillende databronnen.
- **DE INFORMATIE IS GEVERIFIEERD, BETROUWBAAR EN VAN GOEDE KWALITEIT:** Het VIK gebruikt betrouwbare en nauwkeurige informatie door te kijken naar bronverificatie, volledigheid en nauwkeurigheid van informatie, data en gegevens. Informatie dient actueel en tijdig te zijn.
- **DE KRACHT ZIT IN HET SAMENBRENGEN VAN INFORMATIE:** Door informatie met elkaar te koppelen en te verbinden ontstaat er inzicht in kwetsbaarheden en risico's. Zo kan er uit informatie over evenementen niet direct een risico geduid worden. Maar als deze informatie gekoppeld wordt aan weergegevens waaruit blijkt dat er tijdens dat evenement een grote storm met onweer kan plaatsvinden, dan komt daar wel degelijk een risico uit.

Van visie naar een plan van aanpak

Deze visie is erop gericht om meer inzicht en duidelijkheid te geven in wat het VIK Fryslân is en wat de bedoeling van het VIK Fryslân is. Na deze visie volgt een plan van aanpak. In het plan van aanpak

wordt duidelijk welke producten we gaan opleveren. Daarmee is deze visie het vertrekpunt voor het plan van aanpak. Het “wat” is met deze visie duidelijk, nu gaan we ons richten op het “hoe”. De opzet en inrichting van het VIK Fryslân is nu geborgd als projectorganisatie. Nadat het eindproduct is opgeleverd wordt het VIK Fryslân geborgd in de reguliere organisatie.